

Komuniciranje gozdarjev z gozdnimi posestniki

Foresters' Communications with Forest Owners

Samo FOLTIN*

Izvleček

Foltin, S.: Komuniciranje gozdarjev z gozdnimi posestniki. *Gozdarski vestnik*, št. 5-6/1994. V slovenščini s povzetkom v angleščini, cit. lit. 7.

Komuniciranje z različnimi javnostmi pomeni danes zelo pomemben del poslovne politike podjetja ali službe. Z njim predstavi posameznim javnostim svoje delo, vizije in načrte, prek njega stopa v stik s svojim okoljem. Proučeno je bilo stanje na relaciji gozdar – gozdni posestnik v GG Maribor. Opravljeni sta bili dve vrsti anketiranj, in to med gozdarji in posestniki v mariborskem GG območju. Rezultati kažejo na dokajšnjo neinformiranost posestnikov o dosedanjem delu in prihodnjih načrtih gozdarjev in dokajšnjo neaktivnost, še posebej pa neorganiziranost tovrstnega dela v GG Maribor in tudi drugod. Pričakovanja o prihodnjem načinu organiziranja gozdarstva so med posestniki nejasna, pomešana, saj jim še niso jasne naloge javne gozdarske službe in izvajalskega podjetja.

Ključne besede: komuniciranje, gozdni posestnik, javnost, odnosi z javnostjo.

Synopsis

Foltin, S.: A Communication between Forestry Experts and Forest Owners. *Gozdarski vestnik*, No. 5-6/1994. In Slovene with a summary in English, lit. quot. 7.

Communication with different types of public represents a very important part of business policy of a company or service nowadays. Thus its work, visions and plans are presented to individual types of the public. By means of communication, contacts with the environment are enabled. The situation regarding the relation forester – forest owner has been studied in the Maribor forest enterprise. Two types of inquiries were carried out in the Maribor forest enterprise region, i.e. among foresters and forest owners. The results prove that forest owners are badly informed on the work performed by foresters and their future plans, they also prove high inactivity and bad organization in performing such type of work in the Maribor forest enterprise as well as elsewhere. The expectations of forest owners as to the future organization of forestry are vague and confused since they do not distinguish the tasks of the public forestry service from those of a company performing forestry work.

Key words: communication, forest owner, different types of the public, relations with the public.

1 UVOD

1 INTRODUCTION

Naslov članka je bil tudi naslov moje diplomske naloge pod mentorstvom prof. dr. I. Winklerja. Anketiranje je potekalo v aprilu in maju 1993, analiza rezultatov pa v juniju istega leta. Materialno mi je pri izvedbi diplomske naloge najbolj pomagal sklad dr. Franca Munde z dodelitvijo štipendije.

Ravno v času, ko sem bil absolvent na fakulteti, je bil v gozdarstvu velik vakuum, ki je nastal zaradi neupoštevanja stare zakonodaje o gozdovih, nove pa ni in ni

bilo. Zaradi tega je v gozdovih vladala vse večja anarhija, med gozdarji pa vse bolj pesimizem in apatija. Poleg tega pa je tako posestnikom kot gozdarjem manjkalo informacij in pogosto niso vedeli, kako in kaj naj delajo oziroma kaj posestnik lahko naredi in česa ne.

Gozdarstvo še vedno vse prevečkrat pozablja, da je pomemben del družbe, predvsem pa je pozabljalo na to opozarjati tudi druge. V zadnjem času se na področju odnosov z javnostmi premika na boljše tudi na področju gozdarstva, vendar je po mojem mnenju treba začeti na začetku. Različni reklamni filmi so lahko le vrh ledene gore odnosov gozdarjev z javnostmi in jih lahko upravičimo šele takrat, ko imamo natančno opredeljene različne ciljne sku-

* S. F. dipl. inž. gozd., Gregorčičev dr. 8, 62250 Ptuj, SLO

pine komuniciranja in izdelano strategijo komuniciranja s temi skupinami ljudi. Različne skupine ljudi namreč zanimajo različni problemi in je treba z njimi navezovati stike na različne načine. Seveda se je najslabše zapirati v ozke kroge in prepričevati že prepričane.

Namen naloge je bilo proučiti, kakšno je bilo tedanje komuniciranje gozdarjev z gozdnimi posestniki v GG Maribor, pri čemer mislim predvsem na revije gozdarje, ali kot jim pravi večina posestnikov »logarje«, in gozdnimi posestniki različnih socio-ekonomskih skupin in z različno veliko gozdno posestvigjo. Prav tako sem skušal zajeti pričakovanja in želje tako gozdarjev kot tudi posestnikov. Tako pridobljeni podatki bi lahko bili vodilo za gozdarje, kako in s kom komunicirati, kje so bile do zdaj narejene napake in kje stanje ustreza pričakovanjem.

Raziskava, ki smo jo opravili, je komaj začetek tovrstnih raziskav v gozdarstvu in nam je vsem, ki smo pri tem delu sodelovali, manjkalo predvsem izkušenj. Upam, da bodo prihodnja raziskovanja lažja in bodo pri tem pridobljene izkušnje koristile.

2 OBLIKE IN SMERI KOMUNICIRANJA V GOZDARSTVU

2 COMMUNICATION FORMS AND DIRECTIONS IN FORESTRY

Gozdarstvo kot dejavnost splošnega pomena in tudi kot ena gospodarskih dejavnosti, mora med svojim poslovanjem komunicirati z zelo različnimi skupinami ljudi. To so različne interesne skupine in posamezniki, s katerimi se gozdarstvo v poslovanju srečuje že zdaj, ali pa se šele bo. Gozdarstvo mora s temi skupinami komunicirati, in to primerno značilnostim vsake izmed skupin. Tako bo spoznalo interese in cilje posamezne skupine, skupina pa bo spoznala delo in cilje gozdarstva.

Z vidika gozdarstva smo opredelili naslednje ciljne skupine:

- interna javnost, ki jo predstavljajo zaposleni v gozdarski organizaciji;
- lastniki gozdov;
- drugi uporabniki gozdov;

- laična javnost ali širše družbeno okolje;
- politična javnost;
- poslovni partnerji.

Te ciljne skupine se spoznajo na podlagi podobnih interesov in pričakovanj do gozdarstva.

Namen komuniciranja gozdarstva z vsemi temi ciljnim skupinami je, da nas »v celoti in pravilno razumejo« (GRUBAN 1990), s tem pa bomo lažje zadovoljili tudi lastne interese in si povečali ugled.

»Ugled v javnosti je treba graditi dolgočasno in si ga je treba tudi zaslužiti – ne gre ga zapravljati po malomarnosti, ker bo trajalo zelo dolgo, da se spet povrne« (GRUBAN 1990).

Da bi sploh lahko uspešno komunicirali, pa moramo najprej ugotoviti, kakšno je mnenje o gozdarstvu in naši organizaciji v vsaki ciljni skupini. Na podlagi rezultatov takšne raziskave potem pripravimo ustrezen komunikacijski program.

Pri pripravi komunikacijskega programa moramo vedeti, kdo bo prejemnik našega sporočila, kakšen bo cilj sporočila in s tem v zvezi, kako bo sporočilo sestavljeno in kakšna bo tehnika posredovanja sporočila.

V tej nalogi smo si izbrali skupino lastnikov gozdov kot ciljno.

2.1 Komuniciranje z lastniki gozdov

2.1 Communication with Forest Owners

Komuniciranje gozdarjev in lastnikov gozdov je lahko večplastno. Pri stiku gozdar – lastnik nastopa gozdar ob različnem času v različnih vlogah. Gozdar kot delavec v javni službi predstavlja in tudi varuje javni interes za gozdove in v skrajnem primeru (gozdarska inšpekcija) deluje tudi restriktivno. Gozdar kot delavec v javni službi pa lahko izvaja tudi svetovalno službo za pospeševanje in strokovno pravilno delo gozdnih posestnikov z gozdom. Lahko pa je gozdni posestnik le možen poslovni partner, gozdar pa predstavnik izvajalskega podjetja, ki se poteguje za pridobitev nekega dela in enakovredno tekmuje z drugimi konkurenti na trgu. Različnim vlogam tako gozdarja kot tudi gozdnega posestnika

je prilagojeno tudi njuno medsebojno komuniciranje. Pri razmerju gozdar-podjetnik in gozdni posestnik, kjer gozdar tekmuje na trgu, je večina »adutov« v rokah gozdnega posestnika, saj bo ob neprimerni ponudbi odšel h konkurentom.

Pri razmerju gozdar – javni uslužbenec in gozdni posestnik, pa je položaj drugačen, saj ima gozdar nalogo svetovanja (posestnik njegov nasvet sprejme ali pa tudi ne), ima pa tudi z zakonom določena pooblastila.

Nekatere teh vlog so med seboj ločene, tako da jih opravljajo različne osebe v gozdarski službi, pri drugih pa se sočasno pojavljajo elementi vseh treh vlog. Tako ima gozdarski inšpektor nalogo predvsem skrbeti za gospodarjenje v skladu z zakonodajo, medtem ko je imel revirni gozdar doslej tako nadzorno, svetovalno, kot tudi nalogo pridobivanja del in odkupa lesa. Vse takšne vloge revirnega gozdarja pa se lahko med seboj tudi izključujejo, zato je vprašljiva uspešnost takega dela. Komuniciranje z lastnikom je za gozdarja še posebej zapleteno ravno zaradi teh različnih vlog. Gozdar je namreč v določenem trenutku nastopal kot izvajalec zakonskih dolžb, kjer se nikakor ni mogoče pogajati, naslednji trenutek pa že kot prožen poslovni partner, katerega poslovno delovanje se lahko, kot vsako drugo poslovanje, giblje tudi na robu zakonitega.

Iz tega sledi, da je optimalna rešitev, če so te tri vloge gozdarjev ločene in to tako, da jih opravljajo različne osebe. Tudi to so razlogi, zakaj je bila ločitev GG na javni zavod in izvajalsko podjetje nujna.

3 METODA PROUČEVANJA

3 INVESTIGATION METHOD

3.1 Oblike anket

3.1 Inquiry Forms

Stanja in pričakovanja smo skušali zajeti z anketo. V ta namen smo sestavili dve vrsti anket.

Prva je bila namenjena gozdarjem, in to revirnim gozdarjem, ki so delali v revirjih z

zasebno gozdno posestjo. Anketa je bila sestavljena iz treh vsebinskih sklopov:

1. vprašanja, ki se nanašajo na revir (velikost, struktura po lastništvu in velikosti posesti);

2. vprašanja, ki se nanašajo na videnje gozdarstva in Gozdnega gospodarstva zdaj in pričakovanja v prihodnosti;

3. vprašanja o oblikah in načinu komuniciranja revirnega gozdarja z gozdnimi posestniki.

Druga vrsta ankete je bila namenjena gozdnim posestnikom in jo sestavljajo prav tako trije deli:

1. opis socio-ekonomskega položaja gozdnega posestnika;

2. vprašanja, ki prikažejo odnos posestnika do gozda in vedenje o pomenu gozda;

3. vprašanja, ki se nanašajo na odnos posestnika do gozdarjev, njihovega dela, oblike dosedanjega komuniciranja in videnje gozdarske službe v prihodnosti.

3.2 Izбира vzorca in anketiranje pri gozdarjih

3.2 The selection of a Sample and Inquiry with Foresters

Izбира gozdarjev za anketiranje je potekala na dva načina:

1. Anketo smo razdelili vsem revirnim gozdarjem Gozdnega gospodarstva Maribor, kar je znašalo skupaj 39 anket. Skupaj z anketami smo razdelili tudi navodila za izpolnjevanje ankete. Revirni gozdarji so izpolnjevali ankete na sedežih upravnih enot, od koder so potem izpolnjene poslali na sedež območja v Mariboru. Od 39 oddanih anket smo dobili vrnjenih 29, kar pomeni 74 % razdeljenih anket. Iz organizacijskih enot Podvelka in Ormož nismo dobili vrnjene nobene ankete.

2. Ker sva bila z mentorjem mnenja, da bi bilo pametno povečati število anket, je bila anketa izvedena tudi med populacijo študentov gozdarstva višje stopnje, ki študirajo ob delu in opravljajo delo revirnega gozdarja. Tem študentom so bile ankete poslane po pošti. Odziv je bil za anketo, izvedeno po pošti, relativno visok. Od 72 povabljenih se je odzvalo 40 študentov ob delu, kar pomeni 55 % poslanih anket. Iz-

med teh štiridesetih smo izločili tri, ki so bili revirni gozdarji v revirjih, kjer so gozdovi samo v državni lasti. Tako anketirani gozdarji so bili iz cele Slovenije, razen iz GG Maribor.

V obdelavi smo torej imeli 66 anket revirnih gozdarjev, kar pomeni nekako 13 % celotne populacije revirnih gozdarjev v Sloveniji.

3.2.1 Urejanje anket gozdarjev

3.2.1 The Arranging of Foresters' Inquiries

Zbrane ankete smo grupirali po tem, kakšna velikost posestev prevladuje v revirju anketirance. Sestavili smo dve skupini revirnih gozdarjev.

V prvi so bili tisti, pri katerih je v revirju delež gozdne posesti velikosti do 5 ha manjši od 50 %, gre torej za revirje s prevladujočo veliko gozdno posestjo. Takšnih revirnih gozdarjev je bilo anketiranih 28.

V drugi skupini revirnih gozdarjev pa so bili tisti anketiranci, pri katerih je v revirju delež posesti velikosti do 5 ha enak ali večji od 50 %. Pri njih torej prevladuje majhna gozdna posest. Takšnih je bilo 38 anketiranih gozdarjev.

Naš namen je bil ugotoviti, ali obstajajo med obema skupinama razlike in kakšne. Prav tako tudi, kako se trditve o komuniciranju z gozdnimi posestniki ujemajo z rezultati ankete med samimi posestniki.

Bolj kot zanimivost smo izločili tudi skupini anketiranih gozdarjev mariborskega GG in iz drugega dela Slovenije.

3.3 Izbiira vzorca in anketiranje pri gozdnih posestnikih

3.3 The Selection of a Sample and Inquiry with Forest Owners

Anketa med gozdnimi posestniki je bila opravljena v maju 1993 med posestniki GG Maribor, in sicer osebno z vsakim posestnikom posebej. Anketiral sem sam s pomočnikom, ki je pred tem dobil natančna navodila za anketiranje.

Posestnike smo izbrali po indeksu posestnikov, ki je na GG Maribor. Ker smo želeli, da bi bili zastopani gozdni posestniki vseh treh geografskih tipov v GG Maribor, to je v nižini, gričevju in v hribovju, sem temu

primerno izbral tudi gospodarske enote. Znotraj teh sem nato slučajnostno izbral katastrske občine, znotraj le-teh pa še posamezne posestnike.

Tako smo med gospodarskimi enotami v GG Maribor izbrali naslednje:

- Lovrenc na Pohorju,
- Ruše,
- Zgornje Dravsko polje,
- Boč,
- Destrnik.

V vsaki gospodarski enoti smo nato slučajnostno – z žrebom – izbrali po pet katastrskih občin, v teh pa po deset lastnikov z metodo preskoka. Izbirali smo vsakega desetega. Katastrske občine, ki so bile slučajnostno izbrane, so naslednje:

- GE LOVRENC NA POHORJU: Kumen, Činžat, Rdeči breg, Recenjaj, Lovrenc na Pohorju;
- GE RUŠE: Lobnica, Bistrica, Pekre, Tabor, Sp. Vrhov dol;
- GE ZGORNJE DRAVSKO POLJE: Rače, Pobrežje, Dobrava, Skoke, Prepolje;
- GE BOČ: Poljčane, Dežno, Stari grad, Hrastovec, Jelovec;
- GE DESTRNIK: Markovci, Drbetinci, Sp. Velovlek, Vintarovci, Jiršovci.
- GE SMREČNO: Planina, Šmartno na Pohorju, Bojtina, Smrečno in Frajhajm.

Skupno število tako izbranih lastnikov je bilo 300. Anketo smo opravili pri 209 gozdnih posestnikih. Najpogostejši razlog, da anketa pri izbranem posestniku ni bila opravljena, je bil, da ni bilo nikogar doma. Zaradi neažuriranega indeksa lastnikov gozdov je nekaj posestnikov zavrnilo sodelovanje, ker se je kot lastnik njegove posesti vodila oseba, ki je umrla že pred 15 in več leti.

Skupno število opravljenih anket je predstavljalo slab odstotek vseh gozdnih posestnikov v GG Maribor. S tem je bila zastopnost posestnikov po strukturi posesti in socio-ekonomskih tipih tolikšna, da je bilo mogoče iz rezultatov narediti enostavne zaključke. Večje število predstavnikov bi mogoče bilo potrebno znotraj skupine neketje, vendar nadaljna širitev vzorca predvsem zaradi zelo velikih stroškov ni bila več mogoča. To je tudi vzrok, da za socio-eko-

nomski tip posestnikov, ki spadajo med nekmete, ni razčlenjenih rezultatov ankete po velikosti posesti.

Pri socio-ekonomski pripadnosti sva z mentorjem opredelila tri osnovne tipe:

- kmetije;
- polkmetje, to je zaposleni, ki pa imajo še kmetijo in živijo na vasi;
- nekmete, ki nimajo statusa kmeta, imajo pa gozd in živijo več ali manj v večjem kraju ali v mestu.

Kot velikostne razrede posesti sva določila:

- gozdna posest do pod 3 ha
- gozdna posest od 3 – pod 12 ha
- gozdna posest od 12 ha naprej.

Kot vodilo takšni razdelitvi so bile izkušnje, pridobljene na terenu, in pa številčno zadostno zastopanje po posameznih razredih, za morebitno ugotavljanje razlik.

4 REZULTATI RAZISKAVE

4 INVESTIGATION RESULTS

4.1 Navezanost posestnikov na gozd in odnos do gozda

4.1 Attachment of Forest Owners to their Forests and their Relation towards Them

4.1.1 Splošni podatki o posestnikih

4.1.1 General Data on Forest Owners

Skupno število anketiranih posestnikov je bilo 209, kar predstavlja približno 1 % gozdnih posestnikov mariborskega gozdno gospodarskega območja. 56 % anketiranih so kmetije, 32 % polkmetje in 12 % nekmete. Zastopnost po velikostnih razredih gozdne posesti kot tudi po socio-ekonomskih tipih je prikazana v preglednici 1.

Med posameznimi socio-ekonomskimi tipi obstajajo razlike v deležu gozda v celotni posesti. Največji delež imajo po pričakovanju nekmete, saj imajo poleg gozda ponavadi še zelo malo druge posesti. Povprečni delež gozdne posesti pri nekmetih znaša 75 %, polkmetih 61 % in pri kmetih 59 %. Delež gozda pa narašča z rastjo velikosti posesti in znaša pri kmetih z veliko posestjo že več kot 70 %. Po površini imajo povprečno največ gozda kmetje (10 ha), sledijo polkmetje (8.7ha) in nato nekmete (3.5ha).

4.1.2 Navezanost na gozd

4.1.2 Attachment to Forest

Rezultati ankete so pokazali, da največjemu številu gozdnih posestnikov pomeni gozd »rezervo za hude čase« in jim »daje občutek varnosti«. Med samimi socio-ekonomskimi tipi ni večjih razlik, toliko večje pa so le-te znotraj tipov, v odvisnosti od velikosti posesti. Značilnost nekmetov je posebej poudarjen pomen gozda kot rezerve in kot vir lesa za domačo porabo, ki je največkrat dopisana k odgovoru »drugo...« pri tem vprašanju.

Delež kmetov, ki jim »gozd daje večinski delež dohodka in bi brez njega kmetija ne mogla obstajati« raste od 0 % pri mali gozdni posesti (< 3 ha), prek 7 % pri srednje veliki gozdni posesti, pa tja do 59 % pri veliki gozdni posesti (nad 12 ha). Podobno, a ne tako izrazito je gibanje pri polkmetih, kjer pa z rastjo posesti raste predvsem delež tistih, ki jim gozd daje »manj kot drugi deli kmetije, a še vedno pomemben delež«.

Večina posestnikov je za delo v gozdu »zelo zainteresirana in ga tudi opravlja« (46 %), ali pa ga »opravlja občasno« (36 %). Prvo prevladuje predvsem pri kmetih, občasno pa delo opravljajo pri pol- in nekmetih. Z rastjo posesti in s tem navezanost na gozd močno raste tudi zainteresiranost za delo v gozdu. Pod pričakovanji majhen je odstotek tistih, ki bi dela dali v izvajanje. Še največji je pri kmetih s srednje veliko posestjo, in sicer 23 % vseh tovrstnih kmetov. V vseh drugih tipih je delež nezainteresiranih za delo v gozdu manjši od 15 %, kar velja tudi za nekmete.

4.1.3 Odnos do gozda

4.1.3 Attitude Towards Forest

Pri tem smo mislili predvsem na to, v kolikšni meri poznajo gozdni posestniki ne-proizvodne funkcije gozda in se jih zavedajo, ter njihovo mnenje, ali so te funkcije lahko vzrok omejevanju lastninske pravice pri ravnanju z gozdom. Prav tako smo zelo na hitro hoteli dobiti vpogled v znanje posestnikov o gojenju gozdov.

Za to, da gozd opravlja razen pridelave lesa še kakšno drugo funkcijo, se je oprede-

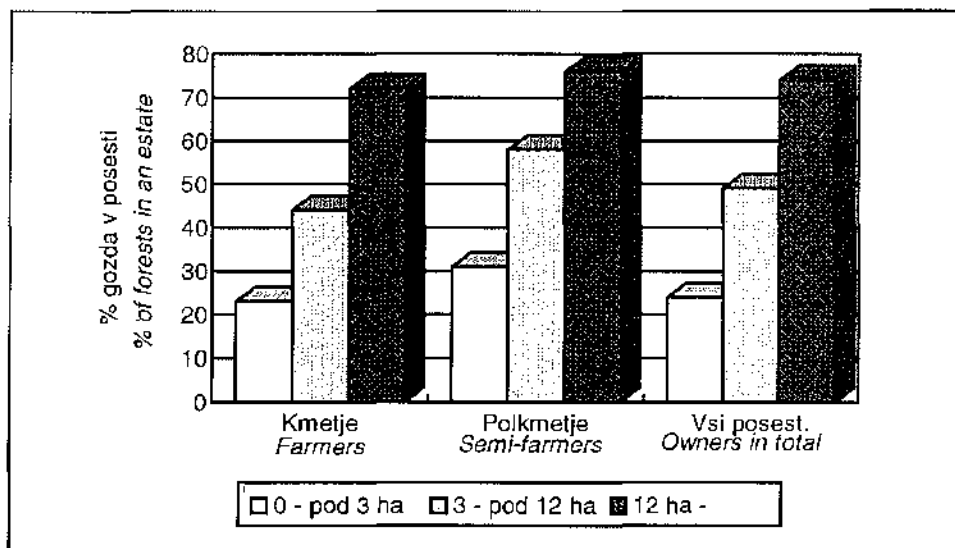
Preglednica 1: Struktura anketiranih posestnikov glede na socio-ekonomski tip in velikost posesti, prikazana s številom sodelujočih posestnikov

Table 1: The Structure of Forest Owners Included into Inquiry as to the Socio-economic Type and Size of the Estate, Presented by the Number of Forest Owners Included

	Kmetje <i>Farmers</i>	Polkmetje <i>Semi-farmers</i>	Nekmetje <i>Nonfarmers</i>	Skupaj <i>Total</i>	%
0 - pod 3 ha	54	26	15	95	45
3 - pod 12 ha	30	25	8	63	30
12 ha -	33	16	2	51	24
Skupaj <i>Total</i>	117	67	25	209	
%	56	32	12		

Graf 1: Delež gozda v celotni posesti, prikazan po velikostnih razredih, za socio-ekonomske tipe posesti

Graph 1: The Share of Forest within a Total Estate, Given by Size Classes, for Socio-economic Estate Types

lilo 65% posestnikov, pri čemer so največkrat omenjali gozd kot zračni filter in zadrževalec vode. Večji delež tistih, ki menijo, da je gozd dobrina širšega družbenega pomena (76%), kaže na to, da posestniki ta pomen sicer poznajo, ne zavedajo pa se, da so ravno koristi, zaradi katerih je gozd dobrina širšega družbenega pomena, tudi funkcije gozda, ki jih je treba pri gospodarjenju prav tako upoštevati in jih gozd ne

opravlja ne glede na njegovo stanje. Razlike v takšnem mišljenju so med samimi tipi manjše kot glede na velikost posesti. Tako je 74% kmetov mnenja, da je gozd dobrina širšega družbenega pomena, istega mnenja je 78% polkmetov in 84% nekmetov. Najmanj navdušeni nad tem, da bi imela družba pravico kontrolirati posestnika pri delu v gozdu, kažejo kmetje s srednje veliko gozdno posestjo (54% opredeljenih

Preglednica 2: **Odvisnost posestnikov od dohodka iz gozda, prikazana v % odgovorov**
 Table 2: *The Dependence of Owners on the Income from Forest, Given in the % of Answers*

	Kmetje Farmers			Polkmetje Semi-farmers			Nekmetje Non-farmers
	0-3 ha	3-12 ha	12ha-	0-3 ha	3-12 ha	12ha-	
Daje večino dohodka <i>the major part of income</i>	0	7	59	0	4	31	4
Daje del dohodka <i>a part of income</i>	24	53	36	23	48	44	16
Je rezerva <i>represents a reserve fund</i>	54	33	3	42	32	25	48
Sreds. za višji standard <i>a means for higher standard</i>	6	0	3	4	0	0	8
Za domačo porabo <i>for home use</i>	16	7	0	31	16	0	24

Preglednica 3: **Zainteresiranost za delo v gozdu po socio-ekonomskih tipih posestnikov (v % odgovorov)**

Table 3: *The Interest for Forest Work According to Socio-economic Types of Forest Owners (in the % of Answers)*

	Kmetje Farmers	Polkmetje Semi-farmers	Nekmetje Nonfarmers	Skupaj Total
Zelo zainteresirani <i>high interest</i>	53	40	25	46
Opravljam občasno <i>work performed occasionally</i>	27	48	50	36
Dal bi v izvajanje <i>interested for hired work</i>	11	6	13	10
Ne delam nič <i>none work performed at all</i>	0	2	4	1
Potrebujem <i>help needed</i>	9	4	8	8

za kontrolo), najmanj pa to moti kmete z veliko gozda, saj jih 85 % meni, da družba ima to pravico.

Posestniki vseh socio-ekonomskih tipov v večini menijo, da je najbolje začeti z nego že v mladovju, kar se pozneje izplača. Na podlagi večine odgovorov, da se »nega izplača, in to še posebej v kvalitetnem gozdu«, pa lahko sklepamo, da nege ne razumejo toliko kot možnost povečevanja vrednostnega prirastka, ampak predvsem kot pomoč pri rasti in odstranjevanje bolnih ali poškodovanih osebkov. Z mnenjem, da

od nege ni velike koristi, še posebej izstopajo polkmetje s srednje veliko posestjo, 22 % kmetov z malo gozda pa ne ve, kje je nega najbolj koristna. Praktično noben posestnik ne pozna pojma rastišče in ga razumejo ali kot vrsto tal ali pa kot tip gozda (mešan, iglast, listnat, bukov ...).

Vse to priča o dokaj pomanjkljivem znanju posestnikov o gojenju gozdov. Takšnega mnenja so tudi anketirani gozdarji, od katerih 77 % meni, da »večina posestnikov ne ve veliko o gozdu in delu v njem, a si mislijo, da veliko vedo«. Pri tem med

gozdarji po povprečni velikosti posesti v revirju ni bistvenih razlik. Torej čaka gozdarje še veliko dela pri zvišanju ravni znanja posestnikov za delo v gozdu (predvsem na področju nege) in o koristnosti teh del.

Drugače pa se posestniki najbolj navdušujejo nad mešanim gozdom, o katerem menijo, da je najbolj odporen proti različnim motečim vplivom. Mešani gozd daje tudi največ različnih sortimentov, ki jih rabijo posestniki za domačo rabo.

4.2 Odnos do gozdarjev

4.2 Attitude towards Forestry Experts

V tem sklopu vprašanj smo hoteli ugotoviti, kakšen je odnos posestnikov do Gozdnega gospodarstva in njihovega dosedanjega dela, pa tudi kakšna so pričakovanja od gozdarstva v prihodnosti. Zanimalo nas je, ali so med socio-ekonomskimi tipi posesti kakšne razlike glede teh vprašanj in ali na odgovore vpliva tudi velikost gozdne posesti.

Rezultate anketiranja posestnikov smo primerjali s primerljivimi vprašanji v anketi za revirne gozdarje in iz tega izpeljali vzroke morebitnih razlik.

4.2.1 Odnos do dela gozdnega gospodarstva

4.2.1 Attitude towards the Work Performed by a Forest Enterprise

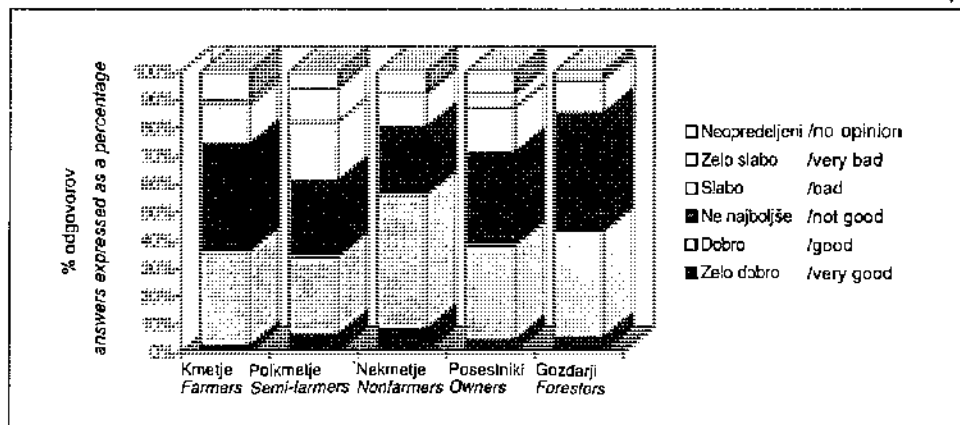
Med posestniki prevladuje bolj negativen vtis o dosedanjem delu GG kot pri gozdarjih. Tako je le 38 % posestnikov odgovorilo na vprašanje »vaš vtis o dosedanjem delu GG« z dober ali zelo dober, 54 % posestnikov pa z zelo slab, slab ali ne najboljše. 8 % posestnikov se ni želelo opredeliti. Pri tem je pozitiven vtis (odgovora »dober« ali »zelo dober«) najvišji pri nekmetih (56 %), najnižji pa pri polkmetih (34 %). Tudi znotraj socio-ekonomskih tipov obstajajo razlike. Tako v splošnem z rastjo posesti raste tudi negativen vtis o dosedanjem delu GG. Rezultati kažejo, da ima 40 % kmetov z malo gozda dober ali zelo dober vtis o dosedanjem delu GG, medtem ko ima takšen vtis le še 24 % kmetov z veliko gozda.

Dokaj realen vtis o mnenju posestnikov o dosedanjem delu GG pa imajo gozdarji, saj jih 43 % meni, da imajo posestniki dobro ali zelo dobro mnenje o GG, 54 % pa jih meni, da ne najboljše, slabo ali zelo slabo.

V tem pogledu so mariborski gozdarji, v katerih območju je tudi potekala anketa, celo preveč črnogledi, medtem ko so drugi anketirani gozdarji veliko bolj optimistični. Glede na mnenje posestnikov maribor-

Graf 2: Mnenje posestnikov o dosedanjem delu GG in predstava gozdarjev o tem mnenju gozdnih posestnikov

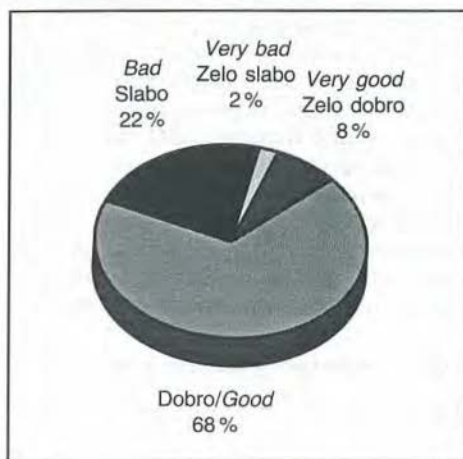
Graph 2: Opinion of Forest Owners on the Work Performed by Forest Enterprises and the Attitude of Foresters on this Opinion of Forest Owners

skega GG celo preveč optimistični. Vzrok je morda drugačno delo v drugih GG. Klub temu, da z rastjo posesti raste tudi negativen vtis o dosedanjem delu GG, pa več gozdarjev iz revirjev s pretežno veliko posestjo, kot pa gozdarjev iz revirjev s pretežno malo posestjo, misli, da imajo posestniki pozitiven vtis o dosedanjem delu GG. Na sploh pa imajo gozdarji veliko boljše mnenje o dosedanjem delu GG, kot posestniki. Tako jih ima 76 % »dobro« ali »zelo dobro« mnenje in le 24 % slabo ali zelo slabo.

Graf 3: Mnenje anketiranih gozdarjev o dosedanjem delu GG

Graph 3: The Opinion of the Foresters Included in the Inquiry on the Work Performed by Forest Enterprises

Pri oceni položaja in ugleda, ki ga je gozdarstvo uživalo takrat, so si gozdarji zelo enotni. Skoraj 90 % gozdarjev je menilo, da je gozdarstvo podcenjevano. Takšnega mnenja so bili prav vsi revirni gozdarji, ki so bili anketirani v mariborskem GG, nekako bolj optimistični so gozdarji zunaj mariborskega GG, od katerih jih je »kar« 19 % menilo, da ima gozdarstvo položaj kot mu pripada.

Podobni rezultati so pri naslednjih dveh vprašanjih. Na vprašanje: »Ali mislite, da je GG veliko naredilo z denarjem, ki je šel pri prodanem lesu za biološko amortizacijo

in za ceste«, je bilo z delom gozdarjev zadovoljnih le 18 %, delno zadovoljnih pa še nadaljnih 29 % posestnikov. Bolj zadovoljni s tem, kar je GG naredilo z denarjem od lesa, so bili polkmetje, kar je nekako v nasprotju z njihovim negativnim vtisom o delu GG. Mogoče je, da je negativen vtis polkmetov posledica tega, da največ polkmetov meni, da gozdarji niso imeli primernega odnosa do lastnikov gozdov (31 %), in to predvsem zaradi neupoštevanja lastnikovega interesa. Da bi lahko bili o takšni trditvi prepričani, pa bi bilo potrebno izvesti podrobnejše raziskave.

Večina tistih, ki so menili, da bi GG lahko z denarjem od prodanega lesa naredilo več, je na prvo mesto uvrstilo nego gozda kot najbolj pomanjkljivo, nato varstvo gozda in potem še gradnjo cest. Podobno je stanje v vseh socio-ekonomskih tipih, manjše razlike so le znotraj tipov glede na velikost posesti. Tako polkmetje z veliko gozda ne omenjajo gradnje cest kot premalo intenzivno, ampak premajhno finančno pomoč pri vlaganjih v gozd.

Kot osnovni vzrok takšnim stališčem vidim dejstvo, da v vseh tipih in v vseh razredih, razen polkmetov z veliko gozda, v večini pravijo, da jih GG ni nikakor obveščal o porabi denarja, ki je bil namenjen biološki amortizaciji in cestam. Popolnoma neobveščenih se čuti skoraj 80 % anketiranih kmetov in nekaj manj pol- in nekmetov. Neobveščenost je še posebej velika pri kmetih z malo in srednje veliko gozda. Najbolj se čutijo obveščeni polkmetje z veliko gozda (»le« 31 % neobveščenih). Kot način obveščanja največkrat omenjajo revirnega gozdarja in sestanke z gozdarji. Očitno je informiranost pomemben dejavnik pri tem, kako je neka skupina zadovoljna z delom GG.

Na drugi strani pa imajo revirni gozdarji izrazito pozitiven odnos do dosedanjega dela GG, saj je na podobno vprašanje kot posestnikom 80 % gozdarjev odgovorilo z veliko ali zelo veliko, medtem ko ni nobenega gozdarja, ki bi odgovoril z malo ali zelo malo.

Vzroke takšnemu razhajanju v mnenjih o dosedanjem delu GG je prav lahko poiskati

v boljši informiranosti gozdarjev in cenjenju lastnega dela, kot tudi neinformiranosti posestnikov, in to še posebej velikih posestnikov, katerim je bilo za biološko amortizacijo in gradnjo cest odtegnjenega največ denarja, saj so tudi prodali največ lesa. Oblike informiranja si zamišljam predvsem prek revirnega gozdarja, in to tako ustno kot tudi pisno, prek zadrug in tudi množičnih medijev, predvsem tistih in v tistih terminih, ki so namenjeni populaciji gozdnih posestnikov.

4.2.2 Pričakovanja od javne gozdarske službe

4.2.2 Expected Services Carried out by the Public Forestry Service

Primerjali smo pričakovanja gozdnih posestnikov od javne gozdarske službe z istimi pričakovanji gozdarjev.

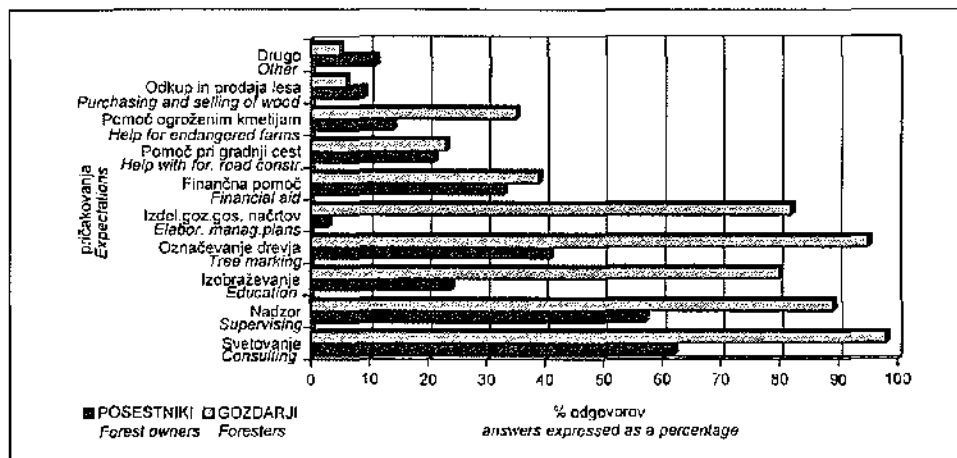
Največ posestnikov pričakuje od prihodnje javne gozdarske službe svetovanje. Za to se je odločilo 62 % anketiranih posestnikov, ki so lahko hkrati obkrožili več možnih odgovorov. Na drugem mestu pričakovanj je nadzor, ki je potreben po mnenju 57 % lastnikov. Ti dve funkciji javne gozdarske službe se pojavljajo na vrhu pričakovanj pri vseh socio-ekonomskih tipih posesti, le polkmetje z veliko gozda dajejo na prvo mesto

pričakovani finančni pomoči pri vlaganjih v gozdove. Za svetovanjem in nadzorom so se pri pričakovanih največkrat pojavljali označevanje drevja za posek in finančna pomoč za vlaganje v gozdove, in to pri vseh socio-ekonomskih tipih posestnikov. Izstopajo pa polkmetlje s srednje veliko posestjo, ki so na tretje mesto postavili pomoč kmetijam v demografsko ogroženih področjih.

Pri gozdarjih je vrstni red pričakovani do javne gozdarske službe nekoliko drugačen. Na prvo mesto prav tako postavljajo sveto-vanje (98 %), temu sledi odkazilo (95 %) in nato nadzor (89 %). Pričakovanja od javne gozdarske službe so pri gozdarjih veliko bolj izrazita kot pri posestnikih. To je ver-jetno posledica boljše informiranosti o pri-hodnji organiziranosti gozdarstva. Razmeji-tev med funkcijami javne gozdarske službe in funkcijami izvajalskega podjetja je še posebej izrazita pri anketiranih mariborskih gozdarjih, med katerimi ni niti enega, ki bi pričakoval, da bo javna gozdarska služba opravljala tudi odkup in prodajo lesa, pre-voz sortimentov in sečnjo ter spravilo. Te se še pojavljajo pri 15 – 20 % preostalih revirnih gozdarjev. Tudi ta razlika je najver-jetneje posledica boljše informiranosti mari-borskih gozdarjev, pri katerih je podobna

Graf 4: Pričakovana gozdarjev in posestnikov od javne gozdarske službe

Graph 4: Expected Services by the Public Forestry Service on the Part of Foresters and Forest Owners

organizacijska struktura že nekaj časa vzpostavljena.

Posestniki v večini primerov zaupajo znanju gozdarjev. 71 % anketiranih misli, da bi morala biti organizirana gozdarska svetovalna služba, saj lahko gozdarji nudijo koristne nasvete. To še posebej poudarjajo polkmetje z malo gozda. Tega mnenja je 92 % anketiranih polkmetov. Najmanj naklonjeni gozdarjevemu znanju so posestniki s srednje veliko gozdno posestjo (pribl. 62 % le-teh je za svetovalno službo), najbolj pa mali posestniki. Večina posestnikov (52 %) tudi upošteva predloge gozdarja za razne ukrepe v gozdu. Še najmanj dovzetni so kmetje s srednje veliko gozdno posestjo, od katerih jih le 36 % upošteva nasvet gozdarja. Relativno majhen (5 %) pa je tisti delež posestnikov, ki v prihodnje ne želijo imeti nikakršnega stika z gozdarji.

Večina gozdarjev meni, da posestniki upoštevajo le nekatere ukrepe, ki jim jih predlagajo. Kljub temu, da mali posestniki izražajo zaupanje v znanje gozdarjev, pa imajo revirni gozdarji, kjer prevladuje mala posest, še posebej slab občutek o tem, kako posestniki upoštevajo njihove nasvete.

4.2.3 Pričakovanja od izvajalskega podjetja

4.2.3 Expected Services by the Company Performing Forest Work

Rezultati ankete kažejo dokaj različna pričakovanja glede gozdarskega izvajalskega podjetja med gozdarji in posestniki. Razlike nastopajo tako med različnimi socio-ekonomskimi tipi, kot tudi znotraj njih glede na velikost posesti.

Kot prihodnjo dejavnost izvajalskega gozdarskega podjetja si največ posestnikov zamišlja odkup in prodajo lesa (62 % anketiranih posestnikov) in tudi preskrbo z gozdno mehanizacijo in rezervnimi deli (36 %), ter gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest (29 %). Med socio-ekonomskimi tipi ni bistvenih razlik v pričakovanjih glede gozdarskega izvajalskega podjetja, pričakovanja po preskrbi z rezervnimi deli in gradnji ter vzdrževanju gozdnih cest pa se večajo z večanjem posesti tako pri kmetih kot tudi pri polkmetih.

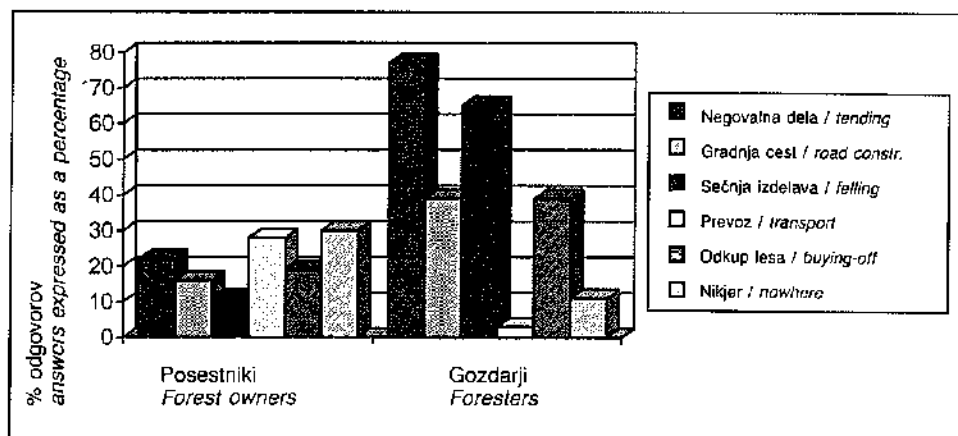
Pri gozdarjih so na vrhu tovrstnih pričakovanj izvedba sečnje (94 % anketiranih), izvedba spravila (89 %) in odkup lesa (88 %). Temu sledijo nato še prevoz in gojitvena dela, šele za temi pa preskrba z rezervnimi deli in gradnja ter vzdrževanje cest, ki pri posestnikih kotirata veliko višje. Pri pričakovanjih glede izvajalskega podjetja so mariborski gozdarji veliko bolj selektivni med dejavnostmi, ki so poslovno naravnane in dejavnostmi, ki bi jih naj opravljala javna gozdarska služba. Nobeden od mariborskih gozdarjev namreč ne pričakuje, da je odkazilo del opravil izvajalskega podjetja, kar misli 16 % drugih revirnih gozdarjev. Vzrok tako različnih pričakovanj gozdarjev in posestnikov vidim v računanju gozdarjev na dela sečnje in izdelave ter spravila v preostalih državnih gozdovih. Le 10 % posestnikov bi namreč gozdna dela dalo v izvajanje, pri čemer prednjačijo kmetje s srednje veliko gozdno posestjo.

Gozdni posestniki so o prihodnji organizaciji gozdarske dejavnosti veliko slabše obveščeni kot sami gozdarji, saj jih 20 % sploh ne ve, kaj naj pričakuje. To je še posebej izraženo pri nekmetih (32 % neopredeljenih).

S prejšnjim vprašanjem je tudi povezano vprašanje o konkurenčnosti GG. Tako gozdarji mislijo, da je GG najbolj konkurenčno (s ceno in kvaliteto) pri negovalnih delih in pri sečnji in izdelavi. Samo 11 % jih meni, da GG ni nikjer konkurenčno drugim ponudnikom. Kot glavni vzrok navajajo predvsem neurejenost trga z lesom in nelojalno konkurenco zasebnikov zaradi neplačevanja davkov. Drugačnega mnenja so posestniki, od katerih jih največ (30 %) meni, da GG ni nikjer konkurenčno v ceni in kvaliteti. Kot poglobliten razlog navajajo preštevilčnost zaposlenih na GG, nizke odkupne cene lesa in drage storitve. Preostali posestniki menijo, da je GG konkurenčno predvsem pri odkupu lesa in izvedbi gojitvenih del. Mnenje o nekonkurenčnosti GG je še posebej prisotno pri velikih kmetih in polkmetih, od katerih je tega mnenja bilo 42 oziroma 44 % anketiranih. Vzrok temu je po mojem mnenju to, da imajo ti posestniki tudi največ stika z drugimi ponudniki, predvsem z za-

Graf 5: Mnenja posestnikov in gozdarjev o konkurenčnosti GG

Graph 5: Opinions of Forest Owners and Foresters on the Competitiveness of Forest Enterprises

sebnimi lesnimi trgovci. Da je GG konkurenčno pri odkupu lesa, misli največ polkmetov s srednje veliko gozdno posestjo.

Največ posestnikov tudi meni, da so bili gozdarji vsaj do zdaj zelo togi in se z njimi ni dalo pogajati (38%). To je lahko tudi vzrok nekonkurenčnosti na trgu. V deležih predstavnikov posameznih socio-ekonomskih tipov, ki so se odločili za takšno mnenje, ni videti večjih razlik. Zato pa so toliko večje razlike znotraj tipov, glede na velikost posesti. Največ je takega mnenja kmetov in polkmetov z veliko gozda. Z gozdarji se lahko o vsem zadovoljivo dogovori največ nekmetov in polkmetov z malo gozda.

Togost gozdarjev pri pogajanjih potrjujejo tudi odgovori gozdarjev, ki se v večini sploh ne morejo, ali kvečjemu zelo malo, pogajati o ceni, kvaliteti ali rokih in pogojih plačila. Še največ se lahko pogajajo o kvaliteti lesa ali izvedbe del. 72% revirnih gozdarjev pravi, da bi radi imeli več pogajalske svobode, 26% gozdarjev pa je mnenja, da ima ravno prav pogajalske svobode. Vsekakor bo treba za večjo konkurenčnost gozdarskega izvajalskega podjetja odkupovalcem in tistim, ki pridobivajo dela, dati več pogajalske svobode, kar še posebej velja za večja dela, večje količine lesa in pri lesu posebnih kvalitet.

4.3 Stiki gozdarjev s posestniki

4.3 Contacts of Foresters with Forest Owners

Med socio-ekonomskimi tipi gozdnih posestnikov so velike razlike v pogostosti navezovanja stikov z gozdarji. Medtem, ko se v povprečju posestniki srečajo z gozdarji (predvsem gre tu za revirne gozdarje) nekaj več kot 2-krat na leto, se nekmetje ne srečajo z gozdarji niti enkrat na leto (povprečno 0.8-krat). Zato pa se polkmetje z gozdarjem srečajo v povprečju skoraj 3-krat na leto. Izrazite so razlike znotraj tipov, glede na velikost posesti. Z velikostjo posesti raste tudi število srečanj (od 1.2 na 3.5 srečanj na leto pri kmetih in od 2.4 na 4.8 srečanja pri polkmetih).

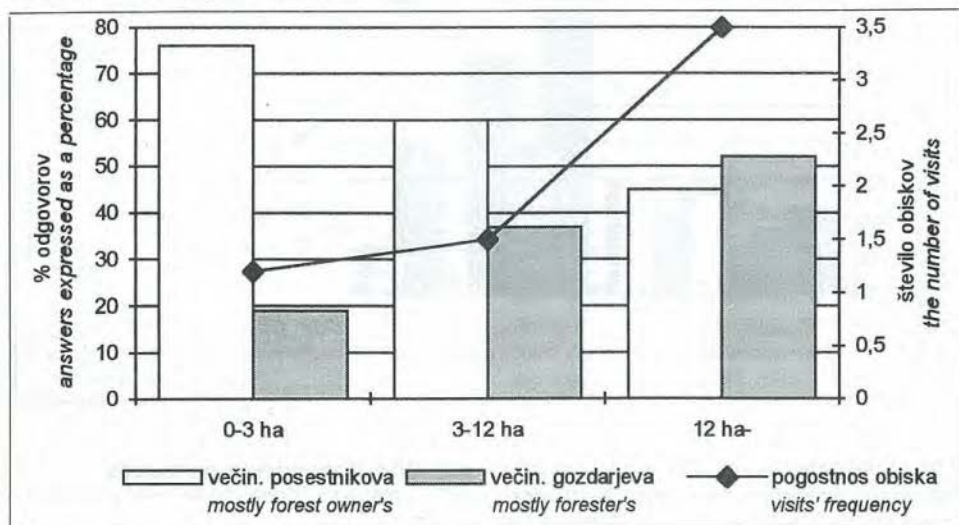
4.3.1 Vzpostavljanje stikov

4.3.1 Establishing of Contacts

Z velikostjo posesti se večja tudi delež stikov, pri katerih je pobuda večinoma na gozdarjevi strani. Tako dajejo pri manjših gozdnih posestnikih pobudo za srečanje z gozdarjem večinoma sami posestniki, pri večjih posestnikih pa je pobuda večinoma na gozdarjevi strani. Vsi posestniki se po potrebi obrnejo največ na samega revirnega gozdarja, ali pa na sedež organizacijske enote, kjer imajo revirni gozdarji v

Graf 6: Povezava med velikostjo posesti, številom obiskov revirnega gozdarja in pobudo za obisk, za kmete

Graph 6: Relation between the Estate's Size, the Number of the Visits of a District's Forester and Initiatives for his Visit, for Farmers

večini tudi uradne ure za navezovanje stikov.

Podobne rezultate kaže tudi anketa med gozdarji, le da ti menijo, da dajejo pobudo večinoma gozdarji in ne toliko posestniki. Število stikov, ki jih navajajo posestniki in gozdarji, se dokaj ujema. Anketa gozdarjev kaže tudi, da večina revirnih gozdarjev ne sreča niti enkrat na leto do 20 % gozdnih posestnikov.

Kot način kontaktiranja z gozdarji posestniki poudarjajo predvsem osebni stik z revirnim gozdarjem, pa tudi stik po telefonu. Ta prevladuje pri polkmetih z veliko posestjo. Nasploh delež kontaktiranja po telefonu raste z velikostjo posesti, medtem ko med socio-ekonomskimi tipi ni razlik. Pri nekmetih je največji delež tistih, ki z gozdarji niso prihajali v stik (16 %).

Delež posestnikov, ki še kako drugače prihajajo v stik z gozdarji, je zanemarljivo majhen (skupaj 5%). Posebej pogrešam različne dopise, komuniciranje prek medijev, razpisi (npr. za najdebelejše drevo). Da je osebni stik za informiranost premalo, kaže tudi stopnja neinformiranosti gozdnih posestnikov s strani gozdarjev. Podobni rezultatom ankete posestnikov so tudi re-

zultati ankete med gozdarji. Ti prav tako najbolj omenjajo osebni stik in stik po telefonu, pisma in dopise kot način kontaktiranja pa je omenilo 24 % gozdarjev. Delež takih je še nekoliko večji pri revirnih gozdarjih, kjer v revirju prevladuje manjša posest (32 %), pa tudi revirni gozdarji zunaj GG Maribor so na tem področju bolj aktivni, saj tak način kontaktiranja navaja 30 % anketiranih gozdarjev.

Želje posestnikov po načinu navezovanja stikov se bistveno ne razlikujejo od dejanskega stanja, le da so višji deleži za telefonski stik. Relativno malo je takih posestnikov, ki z gozdarji nočejo imeti nikakršnega stika (4 %), pa še teh je večina nekmetov, pri katerih prevladuje majhna posest.

Na GG Maribor sem izvedel, da pri množičnem komuniciranju s posestniki občasno sodelujejo tudi z mediji, in to predvsem z radiom, Kmečkim glasom in Večerom. Teme, namenjene posestnikom, so bile predvsem o denacionalizaciji in podlubnikih, o zadnjih pa so sami izdali tudi brošuro. Za posestnike so organizirali tudi predavanje o varstvu pri delu pri spravilu lesa in o drugih funkcijah gozda. Zlasti na drugo je bil odziv zelo skromen.

Preglednica 4: Možnost in interes usposabljanja za delo v gozdu med različnimi socio-ekonomskimi tipi lastnikov gozda (v % odgovorov)

Table 4: The Possibility and Interest for the Qualifying for Forest Work in Different Socio-economic Types of Forest Owners (answers expressed as a percentage)

	Kmetje Farmers	Polkmetje Semi-farmers	Nekmetje Nonfarmers
Nimam, a me zanima I do not have but I am interested in	23	28	41
Nimam in me ne zanima I do not have and I am not interested in	43	31	51
Imam, a me ne zanima I have but I am not interested in	8	0	4
Se izobražujem I am being educated	26	41	4

Rezultati ankete o možnosti in sodelovanju gozdnih posestnikov pri izobraževanju pa kažejo, da kar 65 % posestnikov trdi, da sploh nimajo možnosti usposabljanja za delo v gozdu, 40 % posestnikov pa takšno izobraževanje niti ne zanima. V tem pogledu se posestniki diferencirani po socio-ekonomski strukturi, razlike pa so tudi znotraj teh tipov. Tako se po rezultatih ankete izobraževanja najbolj udeležujejo polkmetje (40 %), najmanj pa nekmetje. Tako pri kmetih, kot tudi polkmetih pa je udeležba največja pri tistih lastnikih, ki imajo gozdno posest večjo od 12 ha.

Pri manjših gozdnih posestnikih je zanimanje za izobraževanje veliko manjše, kar je še posebej poudarjeno pri posestnikih z malo gozda (do 3 ha). Na področju popularizacije izobraževanja bo še posebej veliko treba storiti pri kmetih in nekmetih s 3 do 12 ha veliko gozdno posestjo, pa tudi pri velikih kmetih, ki so še vedno premalo udeleženi pri izobraževanju, so pa zelo zainteresirani za delo v gozdu.

Poznavanje revirnega gozdarja je v veliki meri odvisno od socio-ekonomske strukture in tudi od velikosti posesti. Svojega revirnega gozdarja posestniki v večini poznajo (77 %). Največ takih, ki revirnega gozdarja ne pozna, je med nekmeti, najmanj pa med kmeti. Kmetje in polkmetje z veliko gozdno posestjo vsi poznajo revirne gozdarje njihovega gozda. Posestniki se v veliki večini z revirnim gozdarjem tudi dobro razumejo, noben anketiranec pa ni izjavil, da se z revirnim gozdarjem zelo slabo razume.

Posestniki tudi sicer večinoma trdijo, da so gozdarji imeli primeren odnos do njih, vendar je 25 % negativnih odgovorov prav tako lahko vzrok za zaskrbljenost. Vtis o negativnem odnosu gozdarjev do posestnikov je še posebej velik pri polkmetih (31 %), majhen pa pri nekmetih (17 %). Negativen vtis pri polkmetih raste z velikostjo posesti, kot glavne tri vzroke pa navajajo neupoštevanje lastnikovega interesa (86 % tistih, ki imajo negativno mnenje), nespoštovanje dogovorjenega (48 %) in vsiljevanje svojega mnenja (29 %).

Glede na to, da je bil zakon o gozdovih sprejet ravno v času anketiranja, je zelo zanimivo vprašanje o »sodelovanju in možnosti sodelovanja posestnikov pri izdelavi gozdnogojitvenega načrta za njihovo gozdno parcelo«. Kar 75 % posestnikov trdi, da do zdaj niso sodelovali pri izdelavi gozdnogojitvenega načrta za njihov gozd, 55 % vseh posestnikov pa k temu niti ni bila nikoli povabljen. Pri tem ni bistvenih razlik med posameznimi socio-ekonomskimi tipi posesti, določene razlike pa nastopajo znotraj tipov, v odvisnosti od velikosti gozda. Najmanj možnosti sodelovanja so izrazili kmetje in polkmetje z velikostjo posesti med 3 in 12 ha (63 % in 75 % anketiranih), največ dobrega sodelovanja na tem področju pa izražajo prav nekmetje. Vse to še dopolnjuje sliko o pozitivnem mnenju do gozdarjev med nekmeti in dokaj negativnem med posestniki s srednje veliko gozdno posestjo. Nekmetje imajo v povprečju najmanj

stikov z revirnimi gozdarji (0.8 na leto), zato vzroka takšnih rezultatov nismo mogli izluščiti iz ankete.

4.3.2 Zunanji komunikacijski znaki

4.3.2 External Communication Indices

Zunanje komunikacijske znake smo vključili v obe anketi, in to naslednje: kako bi posestniki želeli, da jih gozdarji nagovarjajo; najprimernejša obleka za gozdarja svetovalca in gozdarja podjetnika; pa tudi željen čas obiskov. Gozdarjem smo postavili podobna vprašanja. S tem smo hoteli dobiti sliko o tedanjem stanju.

Na vprašanje o najbolj primernem času obiska, je največ posestnikov odgovorilo, da je najbolj primeren čas zjutraj (38 %), medtem ko je 30 % posestnikom vseeno kdaj. Še posebej je vseeno za uro kontaktiranja nekmetom (40 %), tako kmetje, kot tudi polkmetje pa imajo za najprimernejši čas do 9. ure zjutraj. Pri polkmetih je močnejše izražena želja za čas kontaktiranja po 16. uri (22 %). Vzrok temu je neuverjetneje služba, ki jo opravljajo zraven kmetovanja. Gozdarji so v večini odgovarjali, da pri kontaktiranju s posestniki ne gledajo na uro, ali pa imajo stike s posestniki ves delavnik. Pri tistih, ki so se opredelili za uro, prevladujejo jutranje ure do 9. ure zjutraj. Jutranje ure so še posebej pri srcu gozdarjem, v čigar revirjih prevladuje mala gozdna posest (39 %), kar v večini ustreza tudi manjšim gozdnim posestnikom. Sedanje

stanje in želje se torej v veliki meri pokrivajo.

Večina gozdarjev ima v službi obleko prilagojeno delu (44 %), oziroma neformalno in udobno (41 %), pri tem ni bistvenih razlik med tistimi, kjer v revirju prevladuje velika, in tistimi, kjer v revirju prevladuje mala posest. Le 11 % anketiranih gozdarjev pa nosi v službi gozdarsko uniformo. V nasprotju s tem pa posestniki menijo, da je za gozdarja svetovalca najprimernejša gozdarska uniforma. Takšno mišljenje ima 67 % posestnikov, medtem ko se 23 % posestnikom vrsta obleke ne zdi pomembna. Še manjšemu številu posestnikov je pomembno, kako je oblečen gozdar podjetnik (36 %). Za gozdarja svetovalca se gozdarska uniforma najbolj zdi primerna nekmetom, isto vrsto obleke pa imajo za najbolj primerno tudi za gozdarja podjetnika. Posestniki torej vsaj navzven ne vidijo razlike med gozdarjem svetovalcem in gozdarjem podjetnikom. Hkrati povezujejo gozdarsko uniformo z gozdarjem, kar je lahko zelo močen zunanji identifikacijski znak, ki sam po sebi prinaša gozdarju tudi določeno stopnjo avtoritete, tako strokovno kot tudi formalno. Tega pa se očitno gozdarji ne zavedajo dovolj.

Večina posestnikov si želi, da bi jih gozdarji vikali, kar v večini gozdarji tudi počno, hkrati pa nagovarjajo posestnika glede na njegov status, pri čemer je glavni kriterij poznanstvo s posestnikom.

Preglednica 5: **Opredelitev različnih socio-ekonomskih tipov posestnikov o najprimernejši obleki gozdarja svetovalca (v % odgovorov)**

Table 5: A Definition of Various Socio-economic Types of Forest Owners on the Most Appropriate Outfit for a Forester (answers expressed as a percentage)

	Kmetje <i>Farmers</i>	Polkmetje <i>Semi-farmers</i>	Nekmetje <i>Nonfarmers</i>
Gozdarska uniforma <i>forestry uniform</i>	66	60	88
Obleka in kravata <i>a suit and a tie</i>	0	0	0
Neformalna <i>informal</i>	9	13	4
Je vseeno <i>irrelevant</i>	25	27	8

5 SKLEPI

Stanje v komuniciranju gozdarstva z javnostmi očitno ni najboljše. Kot je bilo razbrati iz pogovora z delavci na GG Maribor, nikjer ne obstaja koncept, ki bi opredeljeval ciljne skupine, s katerimi bi naj gozdarstvo komuniciralo, še manj pa so določene strategije komuniciranja s temi skupinami. Gozdarji pričakujejo, da bodo osnovne usmeritve in material za delo prihajali iz za to že organiziranih služb v Ljubljani.

Takšne zaključke je lahko izpeljati tudi iz rezultatov opravljene raziskave. V GG Maribor se še največ trudijo v komuniciranju z laično javnostjo, predvsem s šolajočo se mladino, veliko manjši uspehi pa so na drugih področjih javnosti. Tudi tu ni niti za te namene določenih sredstev, niti materiala, oziroma ga je odločno premalo.

Stanje v komuniciranju gozdarjev z gozdnimi posestniki pa je še slabše. Gozdni posestniki z gozdno organizacijo ne prihajajo v stik drugače kot osebno prek revirnega gozdarja ali pa po telefonu. Nujno je širše obveščanje, saj z do 20% lastnikov skoraj 70% gozdarjev sploh ne prihaja v stik. Kot možne načine povečanja intenzivnosti na tem področju predlagam dopise posameznim skupinam gozdnih posestnikov, večje angažiranje gozdarjev v medijih in terminih v teh medijih, ki so namenjeni gozdnim posestnikom. Hkrati s tem pa bi bilo treba povečati izobraževanje posestnikov predvsem na področju nege gozda in gozdnega načrtovanja.

Pomanjkanje informiranosti med gozdnimi posestniki se kaže tudi v pričakovanjih glede prihodnje gozdarske službe, saj velikokrat ne ločijo funkcij javne gozdarske službe od funkcij izvajalskega podjetja. Nasprotno od tega pa imajo revirni gozdarji veliko večja pričakovanja, kot bi jih lahko imeli glede na odgovore gozdnih posestnikov. Njihovo mnenje o dosedanjem delu GG je veliko boljše kot mnenje posestnikov, hkrati pa se pritožujejo nad slabim položajem, ki ga ima gozdarstvo v družbi, in necenjenostjo njihovega dela. Mislim, da je takemu položaju v veliki meri botrovala neagilnost in neposredovanje informacij o

delu gozdarjev, namenjenih zunanjemu krogu ljudi.

Ker je gozdarstvo dejavnost, ki nesporno presega okvirje čiste gospodarske dejavnosti, bo treba pri informiranju vseh vrst javnosti narediti veliko več. Glede na odzive na morebitne napake pri delu z gozdom je videti, da vse vrste javnosti te informacije tudi pričakujejo in jim za gozd ni vseeno. S komuniciranjem pa se bo še v večji meri moral »spopasti« tisti del gozdnega gospodarstva, ki se bo preoblikoval v izvajalsko gozdarsko podjetje, ki bo skupaj z drugimi ponudniki nastopalo na trgu. Trenutno stanje ni najbolj obetajoče, vendar je temu v veliki meri kriva zakonska neurejenost na tem področju. Vse predpostavke za konkurenčno nastopanje na trgu ima, predvsem kar se tiče strokovnosti in opremljenosti, manjka pa zazdaj še predvsem prožnosti.

Gozdarstvo je torej na razpotju. Ali bo krenilo v smer svoje obročnosti ali pa bo predstavljalo tisti dejavnik, ki bo vplivno sodeloval pri oblikovanju našega prostora. To je odvisno tudi od tega, koliko bodo o gozdarjih in o njihovem delu vedeli drugi. Za to pa morajo poskrbeti predvsem sami.

V okviru Zavoda bi se naj oblikovala strategija in cilji komuniciranja gozdarstva z različnimi ciljnim skupinami. Ta bi veljala tako za državne gozdarske institucije, kot so gozdarski del pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, Oddelek za gozdarstvo pri Biotehniški fakulteti, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, kot tudi za posamezna gozdnogospodarska območja. Posamezne institucije bi nato na osnovi opredeljene strategije izdelale smernice komuniciranja, ki bi bile prilagojene konkretnim razmeram.

Takšno sistemsko delo na področju komuniciranja je za gozdarstvo edini izhod, če neče biti izrinjeno iz dogajanj in če si hoče pridobiti ugled, ki mu po mnenju zaposlenih v tej dejavnosti tudi pripada.

5 CONCLUSIONS

The situation as to the communication of forestry with different types of the public is obviously not very good. Based on the discussion with the employed in the Maribor forest enterprise, a

concept defining target groups relevant for the communication with forestry is lacking, neither is there a definition regarding communication strategies with these groups. It is expected that basic directions and work materials are going to be supplied by the already established offices in Ljubljana.

Such conclusions can also be drawn based on the results of the investigation carried out. In the Maribor forest enterprise most efforts have been done in the communication with the lay public, first of all with students. Far worse success can be established with other segments of the public. In this sphere as well there are neither means nor material for these purposes or they are far too scarce.

The situation as to the communication of foresters with forest owners is even worse. The contacts of forest owners with their forest organization are only limited to those with a district forester and to telephonic ones. Informing on a broader scale has become quite a necessity because almost 70 % of foresters cannot contact up to 20 % of forest owners. Some possible ways how to improve the intensity in this field are letters to individual groups of forest owners, more intense engaging of foresters in mass media and during the time intended for forest owners. Besides, more education possibilities should be organized for forest owners, which especially holds good of the spheres concerning forest tending and planning.

Lack of information with forest owners is also reflected in the expectations regarding the future forestry service when the functions of the public forestry service are often not distinguished from those of a company performing forest work. Contrary to that, the expectations of foresters are by far too high than they should be, regarding the answers of forest owners. Their opinion as to the forest work performed by forest enterprises is much better than that of forest owners. At the same time they complain about a bad position forestry has in the society and the lack of appreciation of their work. According to the author's opinion such situation is due to feeble engaging and omitting to forward information on the work performed by foresters, intended for the external public.

Due to the fact that forestry is an activity which undisputedly surpasses the limits of pure forestry activity, a lot more will have to be done in the field of informing all spheres of the public. Based on the reactions to possible mistakes done in forest work, it could be expected that all spheres of the public are in want of such information and

that they care about the forest. Communication will primarily have to be taken over by that part of forest management which is going to be transformed into a company performing forest work and which will appear on the market together with other tenderers. The present situation is not a promising one yet it is mostly due to legislative disorder in this field. All the predispositions for market competition, first of all the know-how and equipment, are present, there is, however, lack of flexibility.

Forestry is at a crossroads. It can either choose to be marginalized or represent a factor with an active role in the shaping of our environment. Yet this also depends on the fact how the general public is made acquainted with foresters' work. And informing is primarily the task of foresters.

Within the scope of The Forest Service a strategy and goals of communication of forestry with different target groups should be formed. These should be respected by state forestry institutions, like Forestry Department with the Ministry for Agriculture and Forestry, the Department for Forestry at the Biotechnical Faculty and The Forest Institute of Slovenia, as well as by individual forest managing regions. Communication guidelines, adapted to relevant situations, should be worked out by individual institutions on the basis of the defined strategy.

Such systematic work in the field of communication is the only way out for forestry to get the reputation it deserves according to the opinion of those employed in this sphere.

6 VIRI

1. DŽINIČ, F., 1981. Komuniciranje. Ljubljana, Delavska enotnost.
2. FOLTIN, S., 1993. Komuniciranje gozdarjev z gozdnimi posestniki. Diplomsko naloga, Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo.
3. GRUBAN, B. s sodelavci, 1990. ABC PR Odnosi z javnostmi na prvi pogled. Ljubljana, PR Center.
4. JEFKINS, F., 1991. Odnosi s javnošću za vaš biznis. Beograd, Privredni pregled.
5. MALGAJ, M., 1987. Stiki gozdarstva z javnostjo v Sloveniji. Diplomsko naloga, Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo.
6. MOŽINA, S., DAMJAN, J., 1992. Poslovno komuniciranje. Ljubljana, Ekonomska fakulteta.
7. WINKLER, I., 1992. Gozdar kot delavec gozdarske službe in kot delavec izvajalskega podjetja., študijsko gradivo za predmet gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, 15 s.